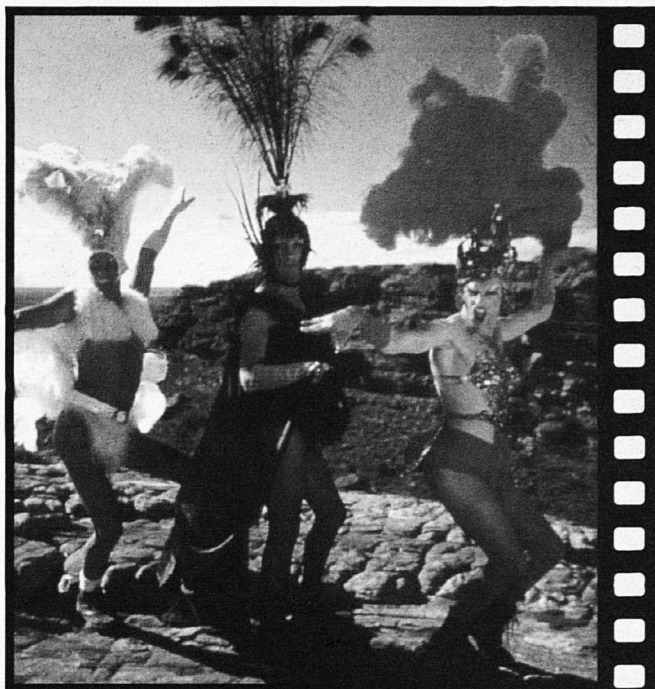

EL GLAMOUR DE «PRISCILLA» I LA SENSUALITAT DE «ROJO»

P *riscilla* és metàl·lica, veloç, tot i que una mica atrocinada. Camina sobre quatre pneumàtics i de camionera no en té ni un pèl, és tan femenina com les seves tres propietàries: Bernadette, Felicia i Mitzi. Les quatre recorren juntes l'infinit desert australià en un viatge a través de la soledat del paisatge i del costat més fosc i profund de les seves vides voluptuoses i extremes. Sobreviuen a situacions complicades davant dels rudes i toscos homes de província poc avesats a veure un home vestit amb extravagants indumentàries femenines.

Un autobús batiat amb aquest femení nom és el nus de les aventures de dos gais i un travesti que compartiran durant dues setmanes en el viatge de Sydney fins al mateix cor d'Àustràlia l'«outback» per complir amb un contracte com a *performers Drag queens* a un hotel d'Alice Springs. Junts/juntes iniciaran un altre viatge paral·lel, un recorregut introspectiu cap als sentiments, els desencisos, l'origen de les seves natures sexuals i els conflictes amargs que camuflen amb frivolitat i defensen amb unghes i sarcasme. Les *Drag Queens* no és un fenomen nou en absolut, però sí està de moda, i el mateix fet que Stephan Elliot decidís crear un argument i donar-li format 35 mm concedeix el benefici que el film hagi trascendit fora del país dels *Aussiers* i convertir-se en un dels escassos treballs que arriben d'Àustràlia. La pel·lícula és un deliri de situacions millor o pitjor aconseguïdes que disfressen l'argument fins al punt de fer-lo confús en molts de moments. Les *Drag Queens* —amb certes matisacions— compten amb precedents brillantíssims a Espanya, *Tacones lejanos* amb les revulsives escenes de Miguel Bosé en el rol de Letal, els mallorquins *Diabéticas aceleradas*, que triomfen a la «villa y corte» de Madrid, o alguna cosa més pròxima amb les paròdies del duo palmèsà *Arrebato*. El moviment, doncs, no és nou, però sí estimulants quan en els antípodes de la cartellera la violència dels *Natural Born Killers* d'Oliver Stone ens vomita per les orelles.

Aquestes esbojarrades «al·lotes» —en ànima i esperit— gaudeixen de moments àlgids i surrealistes gairebé de Buñuel a *Un chien andalou*: una solitària i silenciosa correctora, un estel en forma de pepa inflable, una ària de Verdi interpretada damunt del sòtil de l'autobús en marxa amb una vaporosa túnica platejada onejant al vent, combinen concupiscència, procacitat i sàtira.

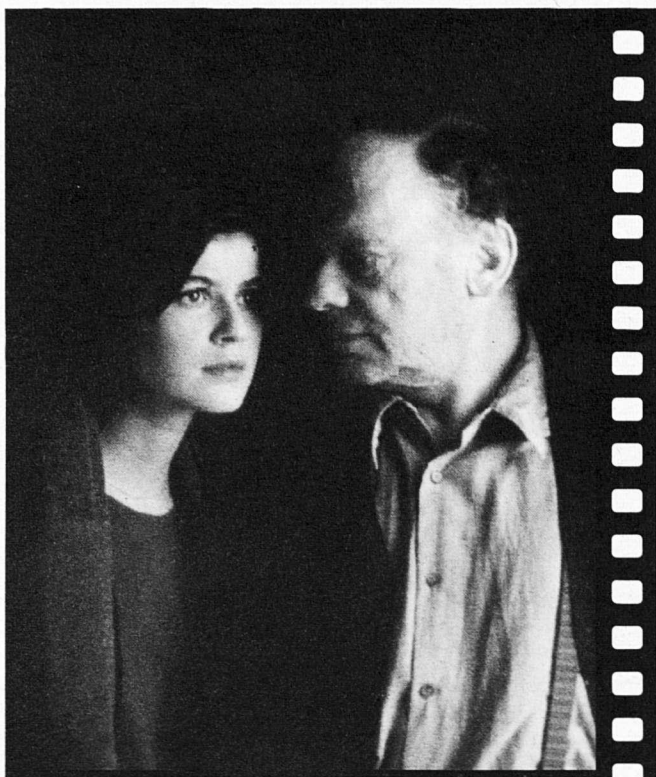
FOTOGRAMA DE *LAS AVENTURAS DE PRISCILLA, REINA DEL DESIERTO*

Els diàlegs presenten alts i baixos només compensats pels cops d'humor que l'espectador espera rebre d'una comèdia transformista, encara que hauríem de demanar al seu realitzador si el seu interès se centra a presentar-nos uns *performers* diferents o si la irregularitat és una relliscada del guionista. Stephen Frears o el mateix Almodóvar n'haurien tret més profit amb un humor més hilarant; tot i que Elliot ha afirmat que va voler «escriure una pel·lícula en la qual, durant la primera part, te'n rius dels personatges i durant la segona rius amb ells».

La música i els números dels tres artistes de cabaret juguen un paper fonamental, mirall real de finals dels anys 70 i principis dels 80, època daurada de Gloria Gaynor, ABBA, Village People i White Planes i que es presten a la paròdia de les tribus del *Drag*, componen un leit motiv un punt excedit.

Mister Terence Stamp interpreta el paper protagonista de Bernadette, un travesti; és el vèrtex angular, la major i més críptica de les tres Drags. Fantàsticament caracteritzat, s'ha d'assenyalar que la seva credibilitat en els números musicals està molt per sota del que s'espera d'un actor de la seva categoria, les raons potser s'haurien de trobar en la por que l'etiquetin d'un excés de feminitat. Les paròdies d'Hugo Weaving (Tick vestit d'home i Mitzi vestit de dona) i Guy Pearce (Adam-home, Felicia-dona), els coprotagonistes australians s'entreguen molt més. Tot i això, el dandy Mr. Stamp, famós per títols com *Teorema*, *El col·leccionista* o els capítols de *Superman*, imprimeix amb la seva presència una nota de qualitat en un moment de la seva carrera, a judici dels crítics, una mica desvaloritzada, amb la qual *Priscilla* li ha reportat una certa publicitat cromàtica.

Desigual resultat en el conjunt general, amb alts i baixos que s'haurien d'haver corregit en el muntatge i que haurien evitat la impressió que el guió està al servei dels números musicals, o que aquests s'han encaixat sense tenir en compte el guió d'una forma aleatòria i no de ma-

FOTOGRAMA DE ROJO

nera independent. En resum, *Las aventuras de Priscilla reina del desierto* (*The adventures of Priscilla queen of the desert*) és un exercici de talent amb una efectivitat irregular.

Les reines del *Drag* sobreviuen al glamour extingit del Hollywood daurat. *Priscilla* se sosté per la fascinació obscena i provocadora. És un exercici estimulante, una sacsejada irresistible de lluentons, planes, purpurina, reflexos i cataractes de *glamour*.

L'ARC DE SANT MARTÍ DE KIESLOWSKI

Rojo (*Trois couleurs: rouge*), pel·lícula esperada de Krzysztof Kieslowski, tanca un cicle de tres capítols que es correspon amb els colors de la bandera francesa i els seus tres principis d'identitat: llibertat (blau), igualtat (blanc) i fraternitat (vermell).

També *Rojo* significa el final de la carrera com a realitzador d'un independent complex i perfeccionista. Els tres colors *Azul*, *Blanco* i *Rojo*, a través de tres valors universals; són històries d'amor amb dolor i sofriment, però amb un missatge d'esperança de supervivència, a pesar de la contundència que Kieslowski inflingeix als seus films. Tres colors, tres valors, tres històries i en comú una mateixa: l'ésser humà i la incessant recerca de si mateix.

Kieslowski, que ha apuntat com a possibilitat dedicar-se a la literatura, va prendre com a inspiració per la seva trilogia tres bells poemes que han marcat el contrapunt de cada producció de manera independent.

Estam davant d'una entrega insòlita, fantàstica que no n'hi ha prou de veure una sola vegada. Les pel·lícules de Kieslowski mostren un detall nou, un aspecte, un matis, una idea, un missatge, una analogia, un goig, una proposta temàtica, sempre alguna cosa nova i a causa de la densitat com aquestes ocupen els seus fotogrames es fa necessària una revisió.

Rojo assumeix la responsabilitat de tancar el cicle mantenint l'estil innovador, singular i perfeccionista de l'autor, que recorre una vegada més a l'atzar embolicat en forma metafòrica de l'Arca de Noè segons Kieslowski amb al·lusions apocalíptiques, però en darrera instància suaument esperançadores.

Els personatges de *Rojo* no eclipsen el guió amb exercicis de declamació exacerbats i fora de nivell. Les seves interpretacions amb diàlegs continguts recolzen en l'exteriorització de les seves emocions amb gestos. Apenes sense fonamentar-se en les paraules, s'integren al conjunt de l'ambient que exigeix Kieslowski i en el qual cobren importància com a suport narratiu dels desitjos, temors i altres sensacions, els espais, els recursos cinematogràfics, les pauses...

Una atractiva Irène Jacob de profunda mirada, encarna la fraternitat de *Rojo*, amb la seva simplicitat invadeix la pantalla d'elegància, i al seu costat l'inoblidable protagonista de *Un homme et une femme* Jean Louis Trintignant notablement envellit en un treball gloriós. Dos conceptes de l'amor i dels principis, dues idees properes unides per una aposta que sorgeix de l'esperança i de l'encontre fortuït de dues soledats: la d'una jove model, confusa i noble, i la d'un jutge jubilat que la vida ha modelat rancunios i despietat. Tots dos, vora la resta de personatges de repartiment, estan treballats en profunditat amb una harmonia magistral, amb elegància i sensualitat. Kieslowski desenvolupa un guió amb ritme *in crescendo*. Res és gratuït, res passa perquè sí, tot i que els primers 15 minuts siguin una enumeració de vides creuades i innocents aparentment inconnexes, que l'atzar i les malifetes de la vida relacionaran finalment.

Rojo assoleix fites fantàstiques de perfeccionisme formal: plans, contraplans, enquadraments perfectes, la il·luminació, la fotografia, l'ambientació, tot està orquestrat amb la mestria de Kieslowski.

A *Rojo* es despulla l'ànima, es desemmascara el rostre de les forces humanes, l'efímer i accidental d'allò quotidià i independent, dels sentiments i els desencisos, el sentit de la justícia, de la distància entre veritat i mentida, els límits de la fraternitat, l'impacte de les relacions humanes; la privacitat i la cosa pública; la dependència i l'evolució de la societat del final del mil·lenni captiva de la tecnologia i la telefonia, i reflexiona sobre la paradoxa que l'home sigui víctima de la comunicació davant els avenços tecnològics i els nous llenguatges que el sotmeten sense omissió. I aquest retrat de desencontres i soledats va perforant en l'interior dels sentiments on s'amaga allò invisible sense forma aparent.

Intimista i d'autor, *Rojo*, tanca el cercle perfecte de la trilogia que pel propi Kieslowski representa o simbolitza «l'ànima. És una veritat que ni jo mateix conec, el temps que s'escapa» A judici unànime del respectable, professionals i crítica es coincideix que *Rojo* és (tot i que hi caben discrepàncies) la millor pel·lícula de 1994, una lliçó preciosa de cine contemporani. I en conjunt aquesta trilogia s'obre a partir d'ara a la dissecció minuciosa i a vegades sàvia dels especialistes, cinèfils i erudits del setè art.

CLAUDIO KLYNHOUT